

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 23 sierpnia 2010 r.

**Pani
Genowefa Tokarska
Wojewoda Lubelski**

P/10/147
LLU-4101-06-04/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie przeprowadziła kontrolę w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim (zwanym dalej „LUW”) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 19 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia działalność Wojewody Lubelskiego w zakresie przygotowania do reagowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa epizootycznego na terenie województwa lubelskiego.

Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe zorganizowanie realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w kontrolowanym zakresie, opracowanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego² (zwanego w dalszej treści „WPRK” lub „Planem”), a także monitorowanie bezpieczeństwa epizootycznego województwa w ramach działalności Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia dotyczyły:

- przygotowania wytycznych dla powiatowych planów reagowania kryzysowego bez uwzględnienia analizy zagrożeń w poszczególnych powiatach,

¹ t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego zgodnie z terminologią ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od 19 września 2009 r.

- niedoprecyzowania w WPRK obowiązującej procedury reagowania kryzysowego PRK-3, na wypadek zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt.

1. W ocenie NIK prawidłowo zorganizowano realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w przypadku wystąpienia zagrożenia epizootycznego przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego (WBiZK LUW), Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (Wojewódzkie Centrum) oraz działający przy Wojewodzie Lubelskim Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, którego obsługę zapewniał Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Przyjęte w Wojewódzkim Planie Reagowania Kryzysowego procedury dotyczące bezpieczeństwa epizootycznego określały zadania w zakresie monitorowania zagrożeń, zgodnie z którymi Wojewódzkie Centrum (utworzone w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego), pracujące w systemie całodobowym, było częścią wojewódzkiego systemu wykrywania i alarmowania o zagrożeniach, także w zakresie bezpieczeństwa epizootycznego.

2. Wojewódzki Plan Reagowania Kryzysowego uwzględniał zagadnienia związane z bezpieczeństwem epizootycznym województwa lubelskiego. Opracowany został na podstawie art. 5 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym³. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, zawierał charakterystykę zagrożeń, ocenę ryzyka ich wystąpienia, procedury reagowania kryzysowego, w tym procedurę postępowania w czasie zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt oraz wskazuje podmioty odpowiedzialne za jej realizację. Uwzględniono w nim także zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych. Przyjęty w Planie średni poziom zagrożenia epizootycznego oparto na danych przedłożonych w tym zakresie przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (WLW).

Zgodnie z wytycznymi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁴, został zaopiniowany przez kierowników jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć w nim określonych, a w dniu 12 listopada 2008 r. został zatwierdzony – zgodnie z art. 14 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym – przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Uwaga NIK dotyczy zawartej w tym Planie procedury reagowania kryzysowego PRK-3. Nie

³ Dz. U. Nr 89, poz. 590 ze zm.

⁴ z dnia 21 stycznia 2008 r.

określono w niej, które standardowe procedury operacyjne (SPO) w poszczególnych wariantach zdarzeń (zagrożenia wystąpienia choroby czy wystąpienia choroby) mają być zastosowane. Na ten element wskazywał również Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji przy opiniowaniu Planu, zalecając jednocześnie, aby przy jego aktualizacji doprecyzować procedury reagowania kryzysowego (PRK) i standardowe procedury operacyjne (SPO) pod kątem ich stosowania w poszczególnych wariantach działań (zdarzeń). Wprawdzie Plan ten, po jego zatwierdzeniu obowiązuje do dnia 12 listopada 2010 r., jednak Wojewoda Lubelski nie skorzystała z możliwości przewidzianej w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym⁵ i nie dokonała aktualizacji tego planu korygując przedmiotowe procedury.

3. W ocenie NIK fakt, że mimo iż stan bezpieczeństwa epizootycznego był przedmiotem corocznych posiedzeń powołanego na podstawie art. 14 ust. 7 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (szczególnie w 2007 roku, tj. w okresie występowania wysokiego zagrożenia wysoce zjadliwą ptasią grypą, na posiedzeniach Zespołu⁶ analizowany był stan przygotowania i gotowości do działań podległych Wojewodzie służb i inspekcji), nie skorzystano z informacji i wniosków zawartych w *„Raporcie z działań związanych ze zwalczaniem ognisk grypy ptaków w województwie mazowieckim”*⁷ (Raport), który LUW otrzymał w 2008 roku. Raport ten zawierał m.in. krytyczną ocenę działań podejmowanych w trakcie zwalczania ptasiej grypy w województwie mazowieckim, a także wynikające z niej wnioski na przyszłość. W pracach Zespołu w Lublinie nie zostały wykorzystane wyniki i wnioski ze sposobu działań mimo, że zaimplementowanie doświadczeń związanych z likwidacją ognisk występowania ptasiej grypy w procedurach WPRK byłoby racjonalne. Wyniki, o których mowa wcześniej, można było także uwzględnić w wytycznych Wojewody Lubelskiego do powiatowych planów reagowania kryzysowego.

4. NIK negatywnie ocenia sposób przygotowania przez Wojewodę Lubelskiego wytycznych do powiatowych planów reagowania kryzysowego. Wytyczne to zostały wydane zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o zarządzaniu kryzysowym w dniu 12 lutego 2008 roku⁸.

⁵ Dz. U. Nr 131, poz. 1076.

⁶ 15 stycznia, 29 marca i 04 grudnia 2007 r.

⁷ opracowanym w styczniu 2008 roku przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

⁸ Od 19.09.2009 r. „zalecenia” zgodnie z brzmieniem ustawy o zarządzaniu kryzysowym wprowadzonego ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym Dz. U. Nr 131, poz. 1076.

W ocenie NIK, wytyczne te nie zostały przygotowane w oparciu o analizę zagrożeń w poszczególnych powiatach, do czego obligował art. 14 ust. 6 pkt 8 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W konsekwencji 13 (na 24) powiatowych planów reagowania kryzysowego nie uwzględniało przyjętego poziomu zagrożeń epizootycznych na terenie powiatu.

5. W opinii NIK dodać tu należy jeszcze jedną uwagę, mimo, że nie dotyczy ona bezpośrednio działań Wojewody Lubelskiego w przedmiotowej kontroli. W budżecie zapewnione zostały środki dla jednostek Inspekcji Weterynaryjnej w latach 2007-2009 na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych pochodzenia zwierzęcego (dział 010 Rolnictwo i łowiectwo rozdział 01022) w wysokości odpowiednio: 5.548,5 tys. zł, 7.133,9 tys. zł oraz 10.030,6 tys. zł. W kolejnych latach objętych kontrolą, tj. 2007-2009, występowała stała tendencja do powiększającego się udziału w finansowaniu Inspekcji Weterynaryjnej środkami z rezerwy celowej, a zmniejszał się udział środków zaplanowanych w ustawie budżetowej. W latach objętych kontrolą procent udziału środków pochodzących z rezerwy celowej wynosił odpowiednio: w 2007 r. – 44,5%, w 2008 r. – 55,7%, a w 2009 r. aż 68,5%. W ocenie NIK – biorąc pod uwagę opinię Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wyrażoną na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w dniu 14 grudnia 2009 r., ustalane corocznie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi tryb i terminy uruchamiania rezerw celowych – utrudniały bieżące finansowanie przeprowadzanych działań.

W szczególności ze względu na zbyt późne uruchomienie I transzy środków rezerwy celowej (dopiero w maju, zamiast w lutym), ograniczenie środków w I transzy do 50% potrzeb całorocznych oraz warunek wykorzystania 90% środków z I transzy w skali całego kraju, aby ubiegać się o otrzymanie środków w ramach II transzy. W wyjaśnieniach złożonych w trakcie kontroli, Wojewoda Lubelski zadeklarowała zgłoszenie - na etapie planowania budżetu na rok 2011 – konieczności zmiany przez MRiRW oraz MF procedury uruchamiania rezerw celowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, wnosi o:

- 1) przygotowywanie zaleceń dla powiatowych planów zarządzania kryzysowego w oparciu o analizę zagrożeń w poszczególnych powiatach,
- 2) podjęcie działań – zgodnych ze złożoną w trakcie kontroli deklaracją – zmierzających do poprawy systemu finansowania zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wojewodę w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.